

Juanita Izagirre Loiarte

*Hernani,
Gipuzkoa
(1921)*

Aurkibidea

Biografia

Hernaniko Aparrain baserrian jaio zen eta 10 senideren artean gazteena zen bera. 12 urtera arte eskolan ibili zen. Etxean, berriz, enkarguak egiten eta ahal zuen guztian laguntzen ibili zen harik eta 25 urterekin ezkondu zen arte. Lutoa urte askoan eraman behar izan zuela du gogoan, baita ezkontza egunean ere.

Zintak

HER-010

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2009-11-19
- **Iraupena:** 103 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

HER-018

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2009-12-15
- **Iraupena:** 129 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Pagoagako eskolan

- **Erref:** HER-010/003
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:02:49. **Bukatu:** 00:03:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Pagoagako eskolara joaten zen. Maistrak sei seme-alaba zituen, bat hil egin zitzaion eta hiru fraide sartu ziren.</p>

2. Dionisia irakaslea

- **Erref:** HER-010/004
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:03:49. **Bukatu:** 00:06:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Algorrirainokoa zen auzoa. Algorrikoak Aranora joaten ziren eskolara. Dionisia irakasleak euskaraz egiten zien. Pasadizoa kontatzen du.

3. Eskolara baino etxean nahiago

- **Erref:** HER-010/005
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 00:06:35. **Bukatu:** 00:09:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolan erabiltzen zuten liburua handia zen. Ez zuen eskolarako gogorik izaten, etxeko lanetan aritzea nahiago izaten zuen. Neska-mutilak batera egoten ziren. Maistraren semea neskekin ibiltzen zen beti eta haiekin eskulanak egiten jarri zuen.

4. Trapu zaharrekin egindako motxila

- **Erref:** HER-010/006
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:09:36. **Bukatu:** 00:12:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala

Laburpena:

Eskolako zigorrak: maistrak jo, eskuekin liburuak eutsiarazi... eta horrelakoak egiten zituen. Trapu zaharrekin egindako poltsaren batean eramaten zituzten eskolako gauzak: Lapitzak, lumak... Lapurretan egin zuen behin Ugaldetxon.

5. Orduko ogia

- **Erref:** HER-010/007
- **Iraupena:** 0:03:51. **Hasi:** 00:12:51. **Bukatu:** 00:16:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Talorik ez zuen jan nahi izaten eta ogia ematen zien amak. Ogiak nolakoak ziren kontatzen du. Pagoagara joaten ziren ogi bila. Pasadizo bat.

6. Txotxaketan jolasean

- **Erref:** HER-010/009
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:17:37. **Bukatu:** 00:20:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Harrapaketan aritzen ziren. "Txotxaketan" ere ibiltzen ziren; nola jolasten den aipatzen du. Lustre-kaxekin jolasten zuten.

7. Erregeetan mazapana opari

- **Erref:** HER-010/010
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:20:23. **Bukatu:** 00:21:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

Erregeetako oparia mazapana izaten zen. Sugearen itxura izaten zuen eta kaxa baten barruan ekartzen zuten. Maistrak estutxe bana oparitzen zien opor aurrean.

8. Pilotan Pagoagan

- **Erref:** HER-010/011
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:21:42. **Bukatu:** 00:22:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

Pilotan aritzen ziren hamar-hamabi urterekin. Ogi bila joaten zirenean, pilotan aritzen ziren. Pasadizo bat.

9. Enkarguak egitera

- **Erref:** HER-010/012
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:22:43. **Bukatu:** 00:25:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Enkarguak ahaztu egiten zitzaizkion. Etxean sukaldean behar zirenak erostera joaten zen. Anaiak eta biek ez zuten talorik jaten. Beti ogi koxkorren baten bila aritzen zen ama. Pasadizo bat kontatzen du. Okina oriotarra omen zen, arraunlaria.

10. Okinak kotxez eta zalgurdian

- **Erref:** HER-010/013
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:25:21. **Bukatu:** 00:26:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Okin bat kotxez ibiltzen zen batetik bestera, gidari batekin batera. Bazen zalgurdiarekin ibiltzen zen beste bat ere. Haren pasadizoa kontatzen du.

11. Etxerako angulak bidean jaten

- **Erref:** HER-010/014
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:26:30. **Bukatu:** 00:28:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Arrain saltzailea zalgurdiarekin ibiltzen zen. Donostiatik ekarritako arraina saltzen zuen. Inguruan bakarra zen. Angulak baziren, Juanitak bidean banaka-banaka jaten zituen. Enkargu txikiak egin behar izaten zirenean, Juanita joaten zen eta okinarekin batera etxeratu. Enkargu handietarako berriz, ama bera joaten zen egun osorako.

12. Sakamantekasa

- **Erref:** HER-010/015
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:28:33. **Bukatu:** 00:31:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Kotxerik ikusten ez zen garaian, kotxeren bat ikusiz gero, Sakamantekas izango zela pentsatzen zuten, umeak lapurtu eta koipea kentzen ziena. Juanitak ikusi zuela kontatzen du eta entzuna duela umeren bat eraman zutenekoa. Sakamantekasi beldur handia izaten zioten.

13. Sorginak, maindirez estalitako emakumeak

- **Erref:** HER-010/016
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:31:08. **Bukatu:** 00:34:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Gauetz sorginak ibiltzen zirela ere kontatzen zieten; emakumeak izaten zirela eta eskopetak agertu zirenean, desagertu egin zirela. Itturraldekoa maindireekin estalita irtetzen omen zen. Horrela ibiltzen omen ziren sorginak. Aranon gertatutakoa kontatzen du. Besteak ikaratzen aritzen omen ziren.

14. Zakurraren eta bide bazterreko neskaren kondairak

- **Erref:** HER-010/017
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:34:04. **Bukatu:** 00:36:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Zakurraren zaunkek apaiz kondenatuagatik izaten omen ziren. Kondairaren oinarria azaltzen du. Ba omen zen emakumeren bat paseoan edo kotxean zihoazenei bide bazterrean agertzen zitzaiena.

15. Ezkontza eta pregoi-afaria

- **Erref:** HER-010/018
- **Iraupena:** 0:03:47. **Hasi:** 00:36:36. **Bukatu:** 00:40:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Hogeita bost urterekin ezkondu zen. Urte batzuez nobio izan ziren. Batzuek bazkaria ematen zuten baina beraiek ez, anaia hilberria baitzuten. Pregoi-afaria ematen zitzaien gazteei baina hori ere ez zuten eman. Anaia nola hil zen kontatzen du.

16. Doluarekin beltzez jantzita

- **Erref:** HER-010/019
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:40:23. **Bukatu:** 00:42:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Doluarekin beltzez jantzten ziren, baita belarritakoak ere. Ezkontzako argazkiak ateratzeko mantilla aldatu zuen. Denak beltzez jantzita joan ziren. Etxekoren bat hilez gero, urtebetez dolua egiten zen eta beste urtebetez erdi-dolua, zuri-beltzez jantzita. Sei urte pasatu zituen doluarekin, ahizpa eta bi anairen heriotzagatik.

17. Ijitoek amona jan zuteneko kondaira

- **Erref:** HER-010/021
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:42:37. **Bukatu:** 00:43:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Kondaira bat kontatzen du: elurte handi batean, ijitoak gosez zirela, amonak berak hil eta jan zezaten eskatzen omen zien. Hala egin omen zuten azkenean.

18. Ijitoekin gertatutakoak

- **Erref:** HER-010/022
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:43:18. **Bukatu:** 00:45:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:

Ijitoen kontuak. Lehen eskean ibiltzen ziren eta amak esaten zion ezer eman gabe ez uzteko. Pasadizo batzuk kontatzen ditu.

19. Goizuetako Mikaela, emakumea eta gizona

- **Erref:** HER-010/023
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:45:19. **Bukatu:** 00:47:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero indarkeria
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » LGTBQ+

Laburpena:

<p>Goizuetan ba omen zen Mikaela izeneko pertsona bat, emakumea eta gizona, bietarakoa zena. Emakumeen jantziak erabiltzen zituen.</p>

20. Baltsean eginez gero, zigorra

- **Erref:** HER-010/025
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:49:11. **Bukatu:** 00:52:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Baltsean ibiltzea ez zen libre izaten. Bi-hiru neskazahar aranoar begira egoten ziren eta apaizari esaten omen zioten nor aritzen zen baltsean. Zigorra kongregaziora ezin joanda gelditzea izaten zen. Dantzarik egin ezin zen egunetan, Aste Santuan esaterako, Pikorrarenera joaten ziren.

21. Goizueta gustoko

- **Erref:** HER-010/026
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:52:33. **Bukatu:** 00:55:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Pikorrarenera joaten zirenean, soinujotzailearekin joaten ziren. Goizuetara ere joaten ziren. Gaueko suzko zezena gustatzen zitzaion. Goizuetarren hizkera gustatzen zaio. Anekdotak bat kontatzen du. Gazte-gaztetan ez zioten joaten uzten.

22. Kontrabandoko pasadizoa

- **Erref:** HER-010/028
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:56:55. **Bukatu:** 00:59:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kontrabandoa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Kontrabandoko kontuak. Pagoagan mikeleteak egoten ziren eta Pikuakoak zahagi ardoa pasatua zuenez, etxea erregistratzera joan ziren. Amona handiak gonapean omen zeukan ezkutuan zahagia eta ez omen ziren begiratzera ausartu.

23. Diru faltsua eman ziotenekoa

- **Erref:** HER-010/030
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 01:01:22. **Bukatu:** 01:03:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:

Diru faltsua ibiltzen zen. Pepita eta biek gurdia jasotzen lagundu zioten bati eta hamar zentimoko bana eman zien, baina diru faltsua zen. Trabukori buruzkoak entzunak ditu baina ez ditu gogoan.

24. Astalepo, bapo jan

- **Erref:** HER-010/031
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 01:03:14. **Bukatu:** 01:04:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:

Astalepo, asko jaten zuenari esaten zioten. Esaera zaharrak ez ditu gogoan.

25. Ubarreto baserriko kontuak

- **Erref:** HER-010/032
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 01:04:40. **Bukatu:** 01:06:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Ubarreto baserriko kontuak. Panderojolea zen bat. Ezkondu zenean, bertara joan zen bizitzera Juanita. Jende asko ibiltzen omen zen basoko lanetan orduan eta Juanitak jaten ematen zien.

26. Artzaiaren kontuak

- **Erref:** HER-010/033
- **Iraupena:** 0:04:08. **Hasi:** 01:06:55. **Bukatu:** 01:11:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Ezkondu eta hilabete batzuetara, artzai bat etorri zen eguraldi txarrarekin eta beraien etxean pasa zuen gaua. Sukaldean egon zen egun osoan. Makina bat kontu kontatu zizkion. Aipatzen ditu batzuk.

27. Latxeko nagusia gerra garaian ihesi

- **Erref:** HER-010/037
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 01:17:23. **Bukatu:** 01:20:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Latxen ere egiten zen ikatza eta ozpina. Langile asko izaten zituen. Gerra garaian Latxeko nagusiak ihes egin zuen soldaduek eraman aurretik, norbaitek mendiz bestaldera eramanda. Nagusiarekin lan egiten zuen bat kartzelaratu egin zuten. Fusilatua izatetik nola libratu zen kontatzen du.

28. Gerra hasi zenean

- **Erref:** HER-010/038
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 01:20:19. **Bukatu:** 01:22:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gauetik goizera jakin zuten gerra zetorrela. Aranotik tiroka hasi ziren. Gauda etxetik kanpo pasatu zuten.

29. Ugaldetxoko zubia

- **Erref:** HER-010/039
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 01:22:48. **Bukatu:** 01:24:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Hernanitik Ugaldetxora igotzen ziren gudariak. Jende askok alde egin zuen eta ondasunak galdu. Ugaldetxoko zubia bota zutenekoa.

30. Hegazkinak tirokatzearren fusilatua

- **Erref:** HER-010/040
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 01:24:45. **Bukatu:** 01:26:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Hegazkinari tiroka aritu zen bati buruzko kontua. Argazkiak ateratzen zituzten hegazkinetatik eta emazteari esan zioten senarrari argazkia atera ziotela. Etxera joandakoan, senarra falta zuen, fusilatu egin zuten eta. Lau umerekin geratu zen.

31. Aparraingo komunak eta ura

- **Erref:** HER-010/046
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 01:34:35. **Bukatu:** 01:37:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

<p>Aparraingo komuna. Baratze aldera ematen zuen atearen ondoan zegoen komuna. Aldameneko etxeetako batek egur zaharrez itxitako komuna zeukan eta besteak bat ere ez. Sukaldera ura ekarri egin behar izaten zuten baldeetan. Anekdotak bat kontatzen du.</p>

32. Errioan aingirak harrapatzen

- **Erref:** HER-010/047
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 01:37:12. **Bukatu:** 01:40:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:

Aingirak jan egiten zituzten. Errioan sardexkarekin aingirak harrapatzen aritzen ziren. Anaia esku-arrantzan aritzen zen, baita sareak botatzen ere. Zaindaria ibiltzen zen haien atzetik. Behin amuarrainak harrapatzeko txingak egiten ari zen batengana joan ziren.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-09-03

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com